

VETERİNER TEŞHİS VE ANALİZ LABORATUVARI

NUMUNE KABUL VE GÖNDERİM KRİTERLERİ

1. Amaç ve Kapsam

Bu dokümanın amacı; laboratuvarımıza moleküler analiz (PCR/RT-PCR vb.) amacıyla gönderilecek numunelerin, analiz güvenilirliğini sağlayacak şekilde **alımı, muhafazası, paketlenmesi, etiketlenmesi, taşınması ve kabul/red kriterlerinin** standartlaştırılmasıdır. Bu kriterler; **kan, organ/doku, sürüntü (sıvı) ve benzeri biyolojik materyaller** için geçerlidir.

2. Genel Kabul Şartları

2.1. Laboratuvara gönderilecek tüm numuneler, **hasta veya yeni ölmüş** hayvanlara ait olmalıdır. İleri derecede otoliz/kokuşma bulguları bulunan materyaller analiz güvenilirliğini düşürdüğünden **kabul edilmez**.

2.2. Numuneler, mümkün olan en kısa sürede laboratuvara ulaştırılmalıdır. Taşıma sürecinde numunenin yapısal bütünlüğünün ve hedef analitin (DNA/RNA/antikor vb.) korunması esastır.

2.3. Numune alımı sırasında **asepsi kurallarına** uyulmalı; kontaminasyonu önlemek amacıyla steril malzeme ve uygun teknik kullanılmalıdır.

2.4. Numuneler; **sızdırmaz**, darbeye dayanıklı, uygun hacimde **steril kaplar** içerisinde gönderilmelidir. Birden fazla numune gönderiminde her numune **ayrı kap** içerisinde olmalı; kaplar dışarıdan sızıntı oluşturmayacak şekilde paketlenmelidir.

2.5. Numuneler, **soğuk zincir (+2 °C ile +8 °C)** koşullarında taşınmalı; **dondurulmamalıdır**. Taşıma sırasında buz aküsü kullanılmalı, numune ile buz aküsü arasında doğrudan temas engellenmelidir.

2.6. Numuneye **koruyucu, fikse edici veya inhibitör etkisi olabilecek herhangi bir kimyasal/solüsyon** (ör. formalin, gliserin vb.) eklenmemelidir. Bu tür uygulamalar, moleküler analizlerde hedef nükleik asidin bütünlüğünü bozabileceğinden analiz sonuçlarını olumsuz etkileyebilir.

2.7. Numune ile gönderilmesi gereken bilgi ve evraklar (asgarî):

- Numune sahibi/işletme bilgileri (ad–soyad/ünvan, telefon, adres)
- Hayvan türü, ırk, yaş, cinsiyet (varsa küpe/çip no)
- Klinik bulgular ve ön tanı
- Numune tipi ve alındığı anatomik bölge
- Numune alım tarihi–saati
- Uygulanan tedaviler (özellikle antibiyotik/antiviral/antiinflamatuvar) ve son uygulama tarihi
- İstenen analiz(ler)
- Numune gönderim formundaki bilgiler eksiksiz olmalıdır.

3. Numune Türüne Göre Özel Şartlar

3.1. Kan (Tam Kan)

3.1.1. Tam kan örnekleri, istenen analize uygun **EDTALI Mor Kapaklı tüplere** alınmalıdır. Pıhtılaşma olmamalıdır.

3.1.2. Kan örnekleri **soğuk zincirde (+2–8 °C)** taşınmalı ve **dondurulmamalıdır**.

3.1.3. Numune alımını takiben mümkünse **24 saat**, en geç **36 saat** içinde laboratuvara ulaştırılması önerilir.

3.2. Organ/Doku Numuneleri

3.2.1. Organ/doku numuneleri, **şüphe edilen hastalığa uygun** anatomik bölgeden alınmalıdır. Tercihen lezyonlu alanı içerecek şekilde ve mümkünse **sağlam–lezyon sınırını** temsil edecek biçimde örnekleme yapılmalıdır.

3.2.2. Özellikle **akciğer, dalak, karaciğer ve lenf yumrusu** örnekleri; taze doku halinde, **herhangi bir solüsyon eklenmeden**, sızdırmaz ve steril kaplarda gönderilmelidir.

3.2.3. Organ/doku örnekleri; **buz aküleri ile desteklenmiş soğuk zincirde (+2–8 °C)** taşınmalı, **dondurulmamalıdır**.

3.2.4. Otoliz/kokuşma bulguları bulunan organ/doku numuneleri kabul edilmez.

3.3. Sürüntü/Sıvap (Burun, göz, ağız, trakeal, kloakal, vajinal vb.)

3.3.1. Sıvaplar, steril tek kullanımlık sıvaplar ile alınmalı; mümkünse uygun taşıma tüpü/vasatı içerisinde gönderilmelidir.

3.3.2. Sıvapların **dışkı(dışkı örneği istenen durumlar hariç), çevresel materyal veya yabancı madde** ile kontamine olmamasına dikkat edilmelidir.

3.3.3. Sıvap örnekleri soğuk zincirde taşınmalı ve mümkün olan en kısa sürede laboratuvara ulaştırılmalıdır.

4. Numunelerin Red Kriterleri

Aşağıdaki durumlarda numuneler **reddedilir**:

- İleri derecede otolize/kokuşmuş materyal gönderilmesi
- Numunenin dondurulmuş olarak gönderilmesi
- Sızdıran/uygunsuz kap veya uygunsuz paketlenme
- Etiketleme yapılmaması veya numune kimliğinin doğrulanamaması
- Numune türünün istenen analiz için uygun olmaması
- Numuneye formalin, gliserin vb. kimyasal/koruyucu eklenmesi
- Zoonoz risk taşıyan numunelerin 3'lü paketlenme sistemi ile gönderilmemesi.

5. Şartlı Kabul (Uygunluk Notu ile)

Aşağıdaki durumlarda numuneler, analiz yapılabilmekle birlikte **sonucun etkilenebileceği** hususu kayıt altına alınarak “şartlı kabul” edilebilir:

- Numune alım–gönderim süresinin uzaması
- Antibiyotik/antiviral tedavi sonrası alınan numuneler
- Uygun sıcaklık koşullarından şüphe duyulan taşımalar (buz aküsüz/uzun süreli)

6. Laboratuvarın Yetkisi

Laboratuvar, analiz güvenilirliğini korumak amacıyla; gönderim koşulları uygun olmayan veya kimliği/uygunluğu doğrulanamayan numuneleri **kabul etmeme**, gerektiğinde gönderici ile iletişime geçerek ek bilgi/numune talep etme hakkını saklı tutar.

